

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Martiny Kůchlerové, Ph.D., ve věci

žalobce: **plk. Mgr. J. P.**
zastoupen JUDr. Ondřejem Vodákem, advokátem
se sídlem Washingtonova 1567/25, Praha 1

proti
žalovanému: **Generální ředitel Vězeňské služby České republiky**
se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 11. 2021, čj. VS-134220-12/ČJ-2021-80000L-51ODV,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a rozhodnutí správního orgánu

1. Žalobce se žalobou ze dne 10. 1. 2022 domáhal přezkoumání shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí ředitele Věznice Valdice ve věcech služebního poměru (dále také jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 25. 6. 2021, čj. VS-80410-9/ČJ-2021-802220, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí odměny za služební pohotovost.

2. K otázce označení žalovaného krajský soud poznamenává následující. Žalobce za něj označil „Vězeňskou službu České republiky“ (dále také jen „VS ČR“). V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je však ve smyslu ustanovení § 69 s. ř. s. žalovaným správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla. Žalovaný tak není určen tvrzením žalobce, nýbrž kogentně přímo zákonem. Je přitom povinností soudu, aby bez ohledu na to, koho žalobce označil jako žalovaného, jednal v řízení jako s žalovaným s tím, komu toto postavení skutečně náleží. V řízení o žalobě proti rozhodnutí služebního funkcionáře ve věcech služebních poměrů je žalovaným správním orgánem služební funkcionář, který ve věci rozhodl v posledním stupni. V dané věci vydal rozhodnutí v posledním stupni generální ředitel Vězeňské služby ČR, a jemu proto přísluší postavení žalovaného jako správního orgánu, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno. Proto jej takto krajský soud označil i v záhlaví tohoto rozhodnutí.

II. Shrnutí žalobních bodů

3. Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání zákonnosti shora uvedeného rozhodnutí, navrhl jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.
4. Jednotlivé žalobní námitky soustředil do následujících bodů:
5. První žalobní důvod spatřuje žalobce v tom, že v řízení došlo k závažným procesním vadám, které měly za následek nesprávnost rozhodnutí. V první řadě namítl, že v řízení ve věcech služební poměru nebyla dána pravomoc ředitele Věznice Valdice rozhodovat, neboť žalobce podal žádost o poskytnutí odměny za služební pohotovost dne 26. 4. 2021, přičemž uplatnil svůj nárok za období od 22. 2. 2016 do 26. 8. 2019, kdy byl ustanoven na služební místo vrchní rada ředitel věznice Pardubice. Generální ředitel VS ČR, ke kterému žádost podal, však postoupil věc řediteli Věznice Valdice. V důsledku tohoto procesního úkonu ve věci rozhodoval ředitel věznice, který se však nachází na stejné služební pozici (ředitel věznice), jako byl žalobce v době, za kterou uplatnil předmětný nárok. Dle názoru žalobce je nepřípustné, aby za tohoto stavu rozhodoval ředitel Věznice Valdice, jednak proto, že se nárok týká období, kdy byl žalobce ustanoven na služební místo vrchní rada ředitel Věznice Pardubice, kdy tak byla dána pravomoc generálního ředitele Vězeňské služby ČR, a jednak proto, že ředitel Věznice Valdice rozhodoval o věci, která se jej přímo dotýkala a v níž byl na stejné pozici jako žalobce.
6. Dále žalobce namítl, že došlo k porušení zákonné povinnosti správního orgánu, když nebylo o postoupení věci rozhodnuto a on nebyl o postoupení řádně vyrozuměn doručením rozhodnutí. Žalobce se dozvěděl o postoupení věci až z oznámení ředitele Věznice Valdice o zahájení řízení.
7. Žalobce dále namítl i to, že v řízení byla zásadním způsobem porušena jeho procesní práva stanovením nepřiměřeně krátké lhůty pro vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí, přičemž lhůta nebyla stanovena ke konci dne, nýbrž hodinou. Dne 31. 5. 2021 byl vyrozuměn, že se může seznámit s podklady pro rozhodnutí dne 17. 6. 2021. Uvedeného dne se zmocněnec žalobce dostavil k nahlížení do spisu, požádal o pořízení kopií a poskytnutí lhůty k vyjádření do 25. 6. 2021 s tím, že potřebuje mít časový prostor pro jednání s žalobcem, který je v pracovní neschopnosti. Žádost byla odmítnuta a byla poskytnuta lhůta do 22. 6. 2021 do 9:00 hod., tedy lhůta v rozsahu dvou pracovních dnů, a to přesto, že žalobce byl v pracovní neschopnosti a měl omezené

možnosti schůzky se svým zmocněncem. Dle žalobce nebyla zachována rovnost stran, neboť zatímco služební funkcionář za dobu cca dvou měsíců pouze shromáždil vnitřní předpisy, po žalobci bylo žádáno, aby učinil své vyjádření v řádu pouhých dvou dnů. Rovněž stanovením lhůty pro vyjádření stanovením určité hodiny, nikoli dnem, mu byla lhůta zkrácena o celý pracovní den. Žalovaný však veškerou tuto argumentaci odmítl s tím, že lhůta byla stanovena řádně v souladu se správním řádem a s námitkou stanovení lhůty hodinou se nijak nevypořádal.

8. V dalším žalobním bodě žalobce namítal, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav pro vydání rozhodnutí, a to zejména proto, že byly zamítnuty jeho návrhy na doplnění dokazování. Žalobce navrhoval, aby byly z Věznice Pardubice vyžádány podklady pro rozhodnutí, konkrétně přehled veškerých mimořádných událostí ve Věznici Pardubice, ke kterým došlo v rozhodném období, které byl žalobce povinen řešit v době služebního volna, a u mimořádných událostí vyžadujících osobní přítomnost na pracovišti, včetně uvedení doby, od kdy do kdy byl žalobce přítomen na pracovišti; zprávy z veškerých prověrek akceschopnosti Věznice Pardubice při řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rozhodném období, jichž se žalobce účastnil v době služebního volna. Tyto podklady jsou dle žalobce zcela zásadní pro posouzení jeho nároku, neboť z uvedených dokumentů vyplývá rozsah jeho omezení v době služebního volna.
9. Žalobce dále navrhoval jako důkaz přípis advokátky Mgr. A. K., LL.M., ze dne 5. 3. 2019, adresovaný generálnímu řediteli VS ČR, v němž byla uvedena podrobná argumentace o nezákonnosti předmětného nařízení generálnímu řediteli VS. Žalobce jím poukazoval na skutečnost, že od roku 2019 mělo být žalovanému známo (resp. mu byl prezentován právní názor), že předmětné nařízení ukládá příslušníkům nezákonné povinnosti.
10. Žalobce dále navrhoval jako důkaz připomínky Věznice Pardubice k návrhu nařízení generálního ředitele VS (dále také jen „NGŘ“) o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu, vypořádání těchto námitek ze strany generálního ředitele VS, dále námítky odborové organizace k předmětnému nařízení. Žalobce chtěl danými důkazy prokázat, že se opakovaně snažil o změnu interních předpisů a namítal, že je protizákonné, pokud má své podřízené zaměstnance nutit k postupu dle daných vnitřních předpisů, aniž by bylo postupováno formou formálně bezvadného nařízení služební pohotovosti a aniž by příslušníci měli k dispozici služební telefony pro tyto účely.
11. Žalobce navrhl uvedené důkazní prostředky rovněž v rámci soudního řízení, neboť vypovídají o důvodnosti jeho nároku.
12. V dalším žalobním bodě žalobce označil napadené rozhodnutí za věcně nesprávné. V řízení argumentoval tím, že s ohledem na pozici ředitele Věznice Pardubice mu z interních předpisů vyplývaly takové povinnosti, že fakticky vykonával trvalou služební pohotovost. Předmětné povinnosti se týkaly povinností v souvislosti s mimořádnými událostmi, k nimž došlo ve věznici, a jeho účasti v krizovém štábu a jeho zařazením do plánu vyrozumění a svozu.
13. Žalobce podrobně popsal povinnosti, které mu z daných interních předpisů vyplývaly. K povinnostem v souvislosti s mimořádnými událostmi uvedl: Jednalo se o NGŘ č. 55/2017, o mimořádných událostech ve VS ČR, a následně se jednalo o NGŘ

č. 43/2018, o mimořádných událostech ve VS ČR, přičemž povinnosti pro žalobce byly v obou nařízeních obdobné. Co se považuje za závažnou mimořádnou událost je uvedeno v § 5 NGR č. 43/2018.

14. Žalobce uvedl, že pokud nastala závažná mimořádná událost, byl povinen učinit následující kroky: byl telefonicky informován vrchním inspektorem strážní služby o vzniku závažné mimořádné události a o nezbytných neodkladných úkonech a činnostech, které byly zajištěny. Tyto informace přijal a vyhodnotil a dle aktuální situace případně nařídil doplnění dalších nezbytných úkonů, činností či opatření k dalšímu postupu. Dle charakteru dané události byla tato situace žalobcem bezodkladně řešena i s oddělením prevence a stížností věznice. Následně čekal na podání další zprávy o průběhu ze strany vrchního inspektora strážní služby, jak se situace vyvíjí, co vše bylo vykonáno a s jakými výsledky. Žalobce byl následně povinen podat informaci bezodkladně generálnímu řediteli VS, a to telefonicky, popř. prostřednictvím SMS zprávy (viz § 7 odst. 7 nařízení č. 43/2018). Dle § 10 nařízení č. 43/2018 nesl odpovědnost za hlášení mimořádné události. V případě ostatních mimořádných událostí (co se za ně považuje, stanoví § 6 NGR č. 43/2018) postupoval žalobce obdobně jako v případě závažné mimořádné události, generálního ředitele VS však informoval pouze SMS zprávou. Rovněž v těchto případech nesl žalobce dle § 10 NGR č. 43/2018 odpovědnost za hlášení mimořádné události.
15. Žalobce shrnul, že byl tedy povinen, jak v případě závažných mimořádných událostí, tak i v případě ostatních mimořádných událostí, být stále na příjmu, aby byla zajištěna komunikace s věznicí. V situaci nahlášení mimořádných událostí vrchním inspektorem strážní služby musel vyhodnotit, zda je jeho přítomnost ve věznici nezbytná, příp. zda bude nutné svolat i krizový štáb. Pokud to bylo nutné, byl povinen dostavit se do věznice. Dle daných interních předpisů byl povinen splnit tyto povinnosti vždy bez ohledu na výkon služby nebo dobu volna, a to v jakoukoli denní či noční dobu, včetně víkendů. Zastoupení žalobce bylo dáno pouze v případě jeho pracovní neschopnosti a dovolené, kdy jej zastupoval 1. zástupce ředitele věznice.
16. K povinnostem souvisejícím s účastí v krizovém štábu a zařazením do plánu vyrozumění a svozu žalobce uvedl, že dle NGR VS č. 35/2012, o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu VS ČR, měl povinnosti související s vyhlášením krizového stavu, konkrétně povinnost vyhodnotit, zda je nutné aktivovat krizový štáb (viz § 24 odst. 2 nařízení - tuto povinnost musel splnit v rámci věznice výlučně ředitel věznice). Stejně tak jedině žalobce mohl rozhodnout o tom, kteří členové krizového štábu se mají zasedání zúčastnit (viz § 25 nařízení). Dle § 28 nařízení je časový limit dosažení pohotovosti členů krizového štábu věznice na pracovišti v mimopracovní době stanoven dle časové normy uvedené v § 10 odst. 1 písm. b) na čas „P“ + 150 minut, přičemž „P“ představuje základní časový údaj o vzniku mimořádné události, krizové situace nebo o vyhlášení krizového stavu. Pro případ, že si řešení mimořádné události vyžadovalo vyhlášení „Plánu vyrozumění a svozu“, byl žalobce zařazen mezi zaměstnance, na které se tento tzv. plán vztahoval. Základní povinností zaměstnance zařazeného do plánu vyrozumění bylo dostavit se neprodleně do věznice, jakmile byl vyrozuměn o jeho realizaci (viz § 5 odst. 16 nařízení). V ustanovení § 10 odst. 1 písm. b) nařízení pak byla stanovena časová norma z důvodu zohlednění rozdílného času vyrozumění a dosažitelnosti věznice jednotlivými zaměstnanci – pro základní variantu plánu vyrozumění platil limit čas „P“ + 150 minut,

což však byla maximální časová norma pro příchod příslušných zaměstnanců do věznice v rámci realizace základní varianty plánu vyrozumění. Dle § 10 odst. 4 nařízení se pak pro účely efektivního řešení vzniklé situace v plánu vyrozumění dále stanovují kratší časové normy, než jaké jsou uvedeny v odstavci 1, a to pro svozové okruhy, které se nacházejí v blízkosti organizační jednotky. Tyto normy se stanovují v časových intervalech 30, 60 a 90 minut od času „P“.

17. Žalobce uvedl, že byl povinen kdykoli přijmout hlášení o nastalé situaci a následně musel vyhodnotit, zda je na místě svolání krizového štábu. Pokud bylo nutné krizový štáb svolat, byl povinen dostavit se do věznice. Současně byl mezi osobami, na které se vztahovala povinnost dostavit se bezodkladně do věznice v případě plánu vyrozumění a svozu. S tímto zařazením souvisela povinnost hlásit do Knihy operativního dosahu, kde se bude zdržovat v době svého služebního volna, pokud opouštěl místo trvalého bydliště. Nahlášení místa, kde se bude v době volna zdržovat, bylo zásadní pro určení maximálního časového limitu, v rámci kterého byl povinen dostavit se do věznice. Byl povinen dostavit se v časovém limitu do věznice, pokud byl vyhlášen plán vyrozumění a svozu. K ověření akceschopnosti a připravenosti věznice na řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů byly prováděny проверки ze strany GR VS, popř. jím pověřené osoby.
18. V závěru žaloby se žalobce vyjádřil k některým argumentům žalovaného a poukázal na náleze Ústavního soudu ze dne 18. 10. 2021, sp. zn. II. ÚS 1854/20, z něhož citoval, přičemž zdůraznil pasáž, v níž Ústavní soud uvedl, že „[z] práva na spravedlivou odměnu za práci garantovaného v čl. 28 Listiny plyne právo každého zaměstnance na to, aby byl přiměřeně odměněn za dobu, během níž vykonává pro zaměstnavatele práci nebo je zaměstnavateli k dispozici, připraven okamžitě zasáhnout na místě zaměstnavatelem určeném. Neplacenou dobou odpočinku může být naopak pouze taková doba, se kterou může zaměstnanec nakládat dle své volné úvahy, tedy věnovat se oddechu a nebýt během této doby zaměstnavateli k dispozici.“. Dále citoval pasáž, v níž se Ústavní soud odvolal na judikaturu Soudního dvora EU, který s odkazem na čl. 31 odst. 2 Listiny základních práv EU uzavřel, že „do pracovní doby spadají všechny doby pracovní pohotovosti, včetně těch držených v režimu pracovní pohotovosti na zavolání, během nichž jsou omezení uložená pracovníkovi takové povahy, že objektivně a významně ovlivňují jeho možnost během těchto dob volně nakládat s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány, a věnovat se vlastním zájmům“.
19. Žalobce uzavřel, že výše vnitřní předpisy (NGŘ) pro něj představovaly natolik zásadní omezení v každodenním životě, že se fakticky jednalo o výkon služební pohotovosti. Rozhodně se nejednalo o dobu, se kterou mohl nakládat dle své volné úvahy, tedy věnovat se oddechu a nebýt během této doby zaměstnavateli k dispozici.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě a jeho doplnění

20. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby.
21. V reakci na žalobní námitky vyslovil nesouhlas s tím, že by v řízení v prvním stupni neměl pravomoc rozhodovat ředitel Věznice Valdice. Uvedl, že podle § 2 odst. 1 zákona o služebním poměru a § 6 odst. 2 nařízení GR VS č. 22/2011 Sb. „ředitel věznice ustanovuje, odvolává nebo pověřuje zastupováním příslušníka na služebním místě

systemizovaném na věznici, rozhoduje o přijetí do služebního poměru, propuštění ze služebního poměru, a rozhoduje o ostatních věcech služebního poměru, vyjma personální pravomoci vymezené v § 5.“ Není proto významné, v jaké době nárok, anebo domnělý nárok, vznikl, neboť v době, kdy žalobce návrh na zahájení řízení podal, spadl již jako 1. zástupce ředitele Věznice Valdice právě do personální pravomoci tohoto ředitele. Za mylnou označil i námitku, že ředitel Věznice Valdice byl ve věci žalobce jakýmkoli způsobem sám zainteresován.

22. K námitce, že žalovaný měl o postoupení věci vydat podle § 25 správního řádu usnesení a o tomto žalobce vyrozumět, uvedl, že zákon o služebním poměru má svou vlastní úpravu postoupení věci v § 175 odst. 4 zákona o služebním poměru. Podle tohoto ustanovení není pro postoupení věci vyžadována forma usnesení, nýbrž postačuje forma pouhého přípisu a o postoupení by měl služební funkcionář účastníka uvědomit. Je však zřejmé, že žalobce svou žádost datoval dnem 25. 4. 2021 a již 6. 5. 2021 byl ředitelem Věznice Valdice vyrozuměn o tom, že mu byla žádost postoupena a že v této věci vede řízení. Žalovaný připustil procesní pochybení v tom, že žalobce uvědomil až služební funkcionář, jemuž byla věc postoupena. Nezákonnost rozhodnutí však nemůže být dovozována už z toho důvodu, že vyrozumění o postoupení má pouze informativní charakter a účastník nemá možnost proti tomuto podávat žádné opravné prostředky.
23. K námitce stanovení nepřiměřeně krátké lhůty pro vyjádření se k podkladům prvoinstančního rozhodnutí a k tomu, že lhůta byla stanovena konkrétní hodinou, žalovaný podotkl, že dle záznamu o vyjádření se k podkladům rozhodnutí ze dne 17. 6. 2021 zmocněnec žalobce s takto stanovenou lhůtou souhlasil, záznam podepsal a ve spisu nejsou poznatky o tom, že by namítal její příliš krátkou délku. Žalovaný je toho názoru, že měl-li zmocněnec žalobce dojem, že je lhůta příliš krátká, měl to namítnout do záznamu a trvat na zaprotokolování takové námítky. Jelikož však záznam i se stanovenou lhůtou bez výhrad podepsal, a ani později nežádal o její prodloužení, nemůže jít žalovanému k tíži, že takovou lhůtu stanovil. Žalovaný zopakoval, že lhůtu pěti dnů považoval za dostatečnou zejména proto, že podklady řízení tvořily výlučně vnitřní předpisy, jejichž obsah byl žalobci jako dlouholetému řediteli věznice znám, neboť právě o tyto vnitřní předpisy opíral svou žádost. Tvzení, že se jednalo pouze o dva pracovní dny, není relevantní. Podle § 49 odst. 1 správního řádu uvědomí správní orgán účastníka řízení o ústním jednání nejméně s pětidenním předstihem. Ani lhůta stanovená správním řádem není vymezena pracovními, ale kalendářními dny.
24. K námitce, že byly zamítnuty návrhy žalobce na doplnění dokazování, žalovaný uvedl, že již v prvostupňovém i druhostupňovém rozhodnutí bylo vysvětleno, že navrhované podklady nejsou s to objasnit okolnosti údajné služební pohotovosti, proto rozhodl žalobcem navržené důkazy v řízení neprovést. Průběh prověrek akceschopnosti či průběh řešení mimořádných událostí vypovídají toliko o průběhu služby přesčas, která však nebyla předmětem řízení. Na objasnění věci přitom nemůže mít vliv ani přehled, jak často žalobce zasahoval v době služebního volna, neboť pro posouzení věci je zásadní, zda soubor povinností uložených žalobci odpovídal charakteru služební pohotovosti dle zákona a judikatury. Žalovaný přitom setrval na názoru, že žalobci nebyly uloženy žádné z povinností, které jsou dle zákona i ustálené judikatury s výkonem služební pohotovosti spojeny. K námitce nezařazení stanoviska Mgr. A. K., LL.M, k podkladům rozhodnutí a návrhům, kterými se žalobce pokoušel prokázat, že se opakovaně zasazoval o změnu interních předpisů a namítal jejich protizákonnost, žalovaný uvedl, že stanovisko

prezentuje pouze jeden z právních názorů a vlastní postoje žalobce a jeho snahy změnit vnitřní legislativu Vězeňské služby nevypovídají nic o tom, zda jsou tyto vnitřní předpisy skutečně v rozporu se zákonem a nařizují služební pohotovost či nikoli.

25. Pokud žalobce argumentuje, že některé vnitřní předpisy mu přímo, jakožto řediteli organizační jednotky, ukládaly povinnosti něco vykonat, dojde-li k mimořádné události, žalovaný upozornil, že vnitřní předpisy, o něž se žalobce opírá, jsou základní krizovou dokumentací Vězeňské služby k řešení mimořádných událostí. Bezpečnostní sbor má přitom zákonnou povinnost takovou dokumentaci vytvářet, a to podle § 87 odst. 3 a 4 zákona o služebním poměru. Prostřednictvím NGR a z nich vyplývajících nástrojů (mimo jiné prověrek akceschopnosti) jsou Vězeňskou službou naplňována ustanovení zákona stran přijímání opatření k odstranění a minimalizaci rizik, stejně jako plánování při provádění prevence rizik. Nejedná se však o nařízenou služební pohotovost. Z ustanovení § 135 odst. 2 zákona o služebním poměru dále vyplývá, že ani tento zákon nepředpokládá, že by v souvislosti s plněním činností v krizových štábech byla vedoucím příslušníkům nařizována služební pohotovost, neboť je služebnímu funkcionáři v citovaném ustanovení dáno oprávnění povolit použití služebního vozidla k cestě do služby a zpět, v souvislosti s plněním činností v krizových štábech, bezpečnostních radách, při nařízené služební pohotovosti, službě přesčas, návratu ze služební cesty mimo dobu služby a v dalších případech, kdy to vyžaduje důležitý zájem služby. Vnitřní předpisy upravující krizové řízení při vzniku mimořádných událostí (a krizových situací) vydávají i jiné instituce než Vězeňská služba. Tyto však pouze upravují postup při vzniku krizových situací a „aktivují se“ až v případě, že k takové situaci dojde. To však neznamená, že by byli všichni zaměstnanci zařazeni v těchto krizových štábech v nepřetržité pohotovosti.
26. Žalovaný připustil, že řediteli organizační jednotky v důsledku mimořádných událostí v „jeho“ věznici vznikají povinnosti, nelze však daná ustanovení vykládat restriktivně v tom smyslu, že by povinnosti vznikaly vždy právě jen řediteli bez ohledu na to, zda má zrovna službu či volno. V době služebního volna či v době jiné nepřítomnosti na služebně je ředitel věznice samozřejmě zastupitelný a tato skutečnost přímo vyplývá i z nařízení generálního ředitele, na něž žalobce ve své žalobě odkazuje. Interní předpisy berou na vědomí, že ředitel věznice nemá služební pohotovost a může být i z osobních důvodů nepřítomen. Ani v nepřítomnosti ředitele nezůstává věznice „ochromena“ či bez dozoru, když jeho povinnosti obecně přebírají zástupci, potažmo vrchní inspektor strážní služby. Tito v případě mimořádné události, nepodaří-li se jim kontaktovat ředitele věznice, přebírají i jeho povinnosti vyplývající z krizové dokumentace. Restriktivní výklad žalobce, že např. vyrozumívát generálního ředitele či nahlašovat mimořádnou událost může ve věznici toliko jediná osoba, a sice ředitel, je tak mylný a ani by neodpovídal obecným zásadám krizových postupů.
27. K námitce, že krizová dokumentace osobám zařazeným do plánu vyrozumění a svozu ukládala i časový limit, v němž se mají do věznice dostavit, žalovaný upozornil, že časový údaj uvedený v § 10 odst. 1 písm. b) NGR č. 35/2012 Sb. je jen orientační a neznamená povinnost příslušníků se v tomto časovém limitu dostavit, nýbrž slouží vyrozumívajícím osobám k zohlednění jednotlivých dojezdových vzdáleností.
28. Ke Knize operativního dosahu žalovaný uvedl, že neobsahovala údaje o tom, kde se bude daná osoba nacházet, nýbrž pouze to, že nebude v místě bydliště. Zároveň do ní zaměstnanci mohli uvést způsob, jakým je možné je vyrozumět (tj. např. slovy „služební

MT“) nebo informaci o tom, že v uvedeném období nebude možné je vyrozumět vůbec. I tato kniha tak primárně sloužila osobám provádějícím vyrozumění. Žádný z předpisů příslušníků, včetně ředitelů věznic, neukládá, aby byli i v době služebního volna dostupní na telefonech. Je však otázkou profesní odpovědnosti vedoucích příslušníků, včetně ředitelů věznic, zda budou reagovat na mimořádné pokusy o jejich vyrozumění (např. když zazvoní služební telefon mimo obvyklou pracovní dobu).

29. Žalovaný zopakoval, že v době volna žalobce neměl povinnost být na telefonu či omezovat svůj osobní život tak, aby byl připraven k výkonu služby, a to zejména z důvodu, že tu chyběl předpoklad takové služby. Podmínky nařízení služební pohotovosti jsou totiž zákonem o služebním poměru (viz § 62 odst. 1) jasně definovány jako „v důležitém zájmu služby“ a „jestliže je dán předpoklad výkonu služby přesčas“. Vzhledem k tomu, že povinnosti v rámci služby přesčas žalobci vznikaly výhradně v případě, že dojde k mimořádné události, které jsou už ze své povahy nepředvídatelné, jen stěží lze hovořit o tom, že by tu běžně existoval předpoklad k službě přesčas. Žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2845/2004, který lze na situaci žalobce analogicky použít, a kde v odůvodnění stojí, že *„v právní teorii i praxi nebylo pochybností o tom, že podmínkou pracovní pohotovosti je předpoklad výkonu neodkladné práce mimo rámec pracovní doby zaměstnance. Není-li dán předpoklad výkonu neodkladné práce mimo rámec pracovní doby, nemůže být proto za pracovní pohotovost považována předem určená (plánovaná) doba „čekání“ v pravidelné hromadné dopravě nařízená schváleným rozvrhem směn (turnusem) mezi ukončením jednoho a započatím příštího spoje.“* V případě žalobce však nebyly splněny ani jiné zákonné požadavky, totiž že mu podle § 62 odst. 2 zákona o služebním poměru, služební pohotovost nebyla nikým nařízena, a to ani písemně, ani ústně. Obecný krizový vnitřní předpis lze jen stěží pokládat za rozkaz nadřízeného příslušníka. Pokud tedy žalobce tvrdí, že mu byla nařízena služební pohotovost 24 hodin denně a 365 dní roce, je třeba konstatovat, že nebylo v řízení prokázáno, že by tato domnělá pohotovost naplňovala zákonné znaky, tj. předpoklad výkonu práce, důležitý zájem služby a výslovné nařízení. Žalovaný má za to, že žalobce sice jako ředitel mohl cítit zvýšenou odpovědnost za chod jemu svěřené věznice, avšak tato manažerská odpovědnost není zaměnitelná se služební pohotovostí definovanou zákonem.
30. K problematice prověrek akceschopnosti žalovaný zopakoval, že se jedná o nástroj připravenosti bezpečnostního sboru, který je přímo vyžadován zákonem (viz § 87 zákona o služebním poměru). Stanovená norma představuje optimální akceschopnost věznice při řešení mimořádných událostí a krizových situací, je ukazatelem připravenosti věznice, nikoli připravenosti jednotlivých příslušníků. Vyhodnocení prověrek akceschopnosti co do splnění normy je důležité pro případnou aktualizaci krizových postupů, která může spočívat například v tom, že v případě mimořádných událostí je o pomoc žádána jiná věznice. Neznamená to však, že by se dovozovaly nějaké postihy vůči příslušníkům, jelikož nebylo jejich povinností danou normu splnit.
31. K žalobcem poukazovanému nálezu Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 1854/20 žalovaný uvedl, že zaměstnancům skutečně plyne právo na spravedlivou odměnu za dobu, během níž vykonávají pro zaměstnavatele práci či jsou mu k dispozici připraveni zasáhnout. Dobou odpočinku je poté doba, se kterou může zaměstnanec nakládat dle své volné úvahy. V právě projednávané věci je však zásadní nikoli posouzení, zda byl žalobce žalovanému k dispozici či vykonával práci, nýbrž otázka, zda byl zaměstnavatelem k

takové práci, resp. služební pohotovosti, nucen. Žalovaný opakovaně tvrdí, že neměl vůli žalobce udržovat ve služební pohotovosti, a tedy mu ji nenařizoval a ani neukládal ani žádná omezení osobního života. Celkový žalobcův pohled na absolutní nezastupitelnost ředitele věznice, který musí být v neustálé pohotovosti, je účelový a neodpovídá to skutečnosti. Žalovaný konstatoval, že na příslušníky Vězeňské služby či jiných bezpečnostních sborů jsou samozřejmě kladeny vyšší nároky než na běžného, civilního, zaměstnance, a to i v době, kdy takový příslušník není ve službě.

32. Závěrem žalovaný shrnul, že žalobci nikdy nebyly uloženy povinnosti, které by omezovaly jeho osobní život do té míry, že by odpovídaly služební pohotovosti, nebyly přitom splněny ani podmínky dané judikaturou, totiž předpoklad výkonu práce. Měl-li žalobce za to, že musel dění ve věznici věnovat zvýšenou pozornost, vyplývá tento fakt ze skutečnosti, že byl ředitelem věznice. To však neznamená, že by nebyl v době svého služebního volna plně zastupitelný.
33. Své vyjádření žalovaný následně doplnil o informaci, že mu byl v mezidobí doručen rozsudek Okresního soudu v Pardubicích ze dne 2. 2. 2022, sp. zn. 11 C 231/2020, v němž soud řešil věc skutkově téměř totožnou s věcí nyní projednávanou. Okresní soud vydal rozsudek ve věci, v níž šlo o vedoucího personálního oddělení, který byl v rozhodném období zařazen v rámci krizové dokumentace věznice do plánu vyrozumění a svozu a do krizového štábu Věznice Pardubice, z čehož mu mimo jiné plynula povinnost dostavit se v případě mimořádné události do věznice a konat práci přesčas, vedoucí personálního oddělení dovozoval, že je v nepřetržité pracovní pohotovosti. Ačkoli tento vedoucí personálního oddělení byl na rozdíl od žalobce civilním zaměstnancem Vězeňské služby, vztahovaly se na něj z hlediska krizových postupů tytéž předpisy. I v případě projednávaném okresním soudem tvrdil vedoucí personálního oddělení, že byl neustále připraven k práci přesčas, neboť jako vedoucí oddělení mohl být kdykoli v případě mimořádné události povolán do věznice, avšak nebyl s to prokázat, že by se se zaměstnavatelem na takové pracovní pohotovosti dohodl. Okresní soud žalobu jako nedůvodnou zamítl a své rozhodnutí odůvodnil mimo jiné tak, že nesdílí právní názor, že zařazení do krizového štábu v základní variantě plánu vyrozumění a svozu zakládá pracovní pohotovost předpokládanou zákoníkem práce. Povinnost držet pracovní pohotovost nevzniká automaticky všem zaměstnancům, ale je třeba se na ní předem dohodnout. Žalovaný se přitom ztotožnil s právním názorem soudu, že nelze hovořit o pracovní (ani služební) pohotovosti, není-li tu dohoda se zaměstnavatelem a v případě služebního poměru rozkaz nadřízeného příslušníka, a není-li tu ani předpoklad výkonu práce/služby. Dále žalovaný uvedl, že k charakteru krizové dokumentace okresní soud uzavřel, že tvrzená „pracovní pohotovost“ nenaplnuje znaky pracovní pohotovosti dle zákoníku práce, a to zejména předpoklad výkonu práce. Samotné zařazení zaměstnance do plánu vyrozumění a svozu soud za výkon pracovní pohotovosti nepovažoval, neboť se jedná pouze o prostředek pro řešení krizových situací ve věznici. Krizovou dokumentaci věznice tak soud správně popsal pouze jako prostředek připravenosti věznice, který nelze zaměňovat s dohodou o pracovní pohotovosti (v nyní projednávaném případě s nařízením služební pohotovosti). Dle žalovaného je třeba totožným způsobem nahlížet také na domnělou služební pohotovost žalobce, když předmětem obou sporů byl výklad týchž ustanovení krizových předpisů VS ČR a Věznice Pardubice.

34. V dalším doplnění vyjádření (tj. ze dne 17. 10. 2022) se žalovaný podrobně vyjádřil k otázce zastupitelnosti žalobce a s poukazem na jednotlivá ustanovení NGR č. 43/2018, č. 23/2014 a č. 35/2012 uvedl, že ředitel věznice je v běžném provozu i při řešení mimořádných událostí plně zastupitelný. Zdůraznil, že ředitel věznice je v materiálním smyslu zastoupen kdykoli, když není přítomen a je třeba bezodkladně plnit jeho povinnosti. To je ostatně základní smysl zástupu. Primárně je ředitel zastoupen svými zástupci, v případě nepřítomnosti zástupců poté vrchním inspektorem strážní služby. Je mylná představa žalobce, že by jeho zástup fungoval jen v případě jeho neschopnosti ke službě nebo v době dovolené. V této souvislosti poukázal na Seznam základních opatření při vzniku vybraných mimořádných událostí (dále jen „Seznam základních opatření“) schválený a podepsaný žalobcem v době jeho působení na pozici ředitele Věznice Pardubice, z něhož je zcela evidentní, že ředitel věznice je v době své nepřítomnosti plně zastupitelný a případný zvýšený zájem o dění ve věznici v době osobního volna je tak otázkou profesionality spojené s výkonem vrcholné manažerské funkce u bezpečnostního sboru. V době žalobcova působení na pozici ředitele Věznice Pardubice tak byl vytvořen interní dokument obsahující základní opatření a postupy při vzniku mimořádných událostí, z nějž však plyne minimální zapojení ředitele věznice. Garantem prvotních neodkladných úkonů je podle tohoto dokumentu vrchní inspektor strážní služby, předsedou krizového štábu 1. zástupce ředitele. Ředitel věznice v seznamu členů krizového štábu není uveden vůbec a podle tohoto dokumentu ani neprovádí žádné úkony, pouze zodpovídá za jejich provedení.
35. Dále se žalovaný znovu vyjádřil k otázce vedení Knihy operativního dosahu a zopakoval, že je to informační nástroj pro případ nutnosti řešení mimořádných událostí. Pokud vrchní inspektor strážní služby v době nepřítomnosti ředitele věznice začne svolávat krizový štáb, ze záznamů v knize operativního dosahu má ihned přehled o tom, komu z vedení věznice nemá volat, protože je zcela mimo možnosti bezprostředního zásahu, případně jeho vyrozumění není ani možné. Z hlediska fungování věznice v krizových situacích má taková dokumentace vysokou informační hodnotu, neboť napomáhá rozhodování o tom, kolik osob je možno k řešení situace teoreticky povolát a zda je případně nutné žádat o pomoc jinou věznicí. Žalovaný připomněl, že příslušníkovi bezpečnostního sboru musí být služební pohotovost nařízena (viz § 62 odst. 1 zákona o služebním poměru). Nařízení pohotovosti může být učiněno výlučně rozkazem nadřízeného příslušníka vůči konkrétně, individuálně, určenému podřízenému příslušníkovi tak, aby bylo současně přezkoumatelné, zda byly splněny zákonné podmínky. V případě žalobce by tak musel existovat konkrétní rozkaz generálního ředitele VS, jehož existenci však netvrdí ani žalobce. Ostatně, nezbytnost rozkazu logicky vyplývá také z § 62 odst. 2 zákona o služebním poměru, neboť příslušníkovi by mělo být při nařízení pohotovosti současně určeno, kde tuto pohotovost bude vykonávat. Na rozdíl od civilních zaměstnanců je totiž u příslušníků bezpečnostních sborů možné, aby pohotovost vykonávali i na služebně.
36. K odkazu žalobce na usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 3. 8. 2022, sp. zn. 18 Co 113/2022 žalovaný zdůraznil, že tímto usnesením byl pouze zrušen rozsudek soudu prvního stupně, přičemž o meritu věci nebylo rozhodnuto. Odvolací soud toliko konstatoval, že nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání.

37. Žalovaný na závěr zdůraznil, že žalobce byl v rozhodném období ředitelem Věznice Pardubice, zastával tedy vrcholnou manažerskou pozici. S funkcí ředitele věznice je přitom zcela očekávatelně spojena i větší odpovědnost a nutnost projevovat zvýšený zájem o dění ve svěřené věznici. Že se od ředitele věznice očekává, že v případě těch nejzávažnějších mimořádných událostí, pokud se o nich dozví a je zároveň schopen služby, nastoupí k výkonu práce přesčas, nelze považovat za nepřetržitý výkon pracovní pohotovosti, nýbrž za svědomitý výkon funkce. Ostatně právě za tento zvýšený zájem o dění ve věznici a zvýšenou náročnost výkonu služby pobíral žalobce po celou dobu rozhodného období příplatek za vedení. Žalobce však nedostal nikdy od generálního ředitele, svého nadřízeného, v rozhodném období rozkaz, že by měl po vymezený čas a na určeném místě setrvávat v připravenosti k výkonu práce, tj. aby byl ve služební pohotovosti.
38. Žalovaný shrnul, že nebyly naplněny podmínky pro to, aby mohlo být konstatováno, že žalobce v rozhodném období vykonával služební pohotovost. V první řadě zde chyběl rozkaz nadřízeného příslušníka, když žalobce „nařízení“ pohotovosti odvozuje toliko z existence obecného vnitřního předpisu. Chyběla tu také omezení způsobu trávení osobního volna, která s pracovní/služební pohotovostí bývají neodmyslitelně spjatá, tj. omezení pohybu pouze v dojezdové vzdálenosti, povinnost být dosažitelný, povinnost zdržet se konzumace alkoholických nápojů atd. V neposlední řadě v rozhodném období absentoval i judikurní znak pohotovosti, totiž předpoklad výkonu práce. To, že k aktivaci plánu vyrozumění a svozu došlo v rozhodném období pouze osmkrát, svědčí o tom, že nešlo o běžnou událost, kterou by žalobce ve svém volném čase musel předpokládat. Žalovaný poukázal i na fakt, že v rozhodném období krizový štáb Věznice Pardubice ani jednou nezasedal ve dnech pracovního klidu a pouze jedinkrát byl svolán v noci.

IV. Replika žalobce a její doplnění

39. V replice na vyjádření žalovaného žalobce zopakoval situace, kdy zastupitelný není, např. pokud se jedná o povinnost podání informace o mimořádné události generálnímu řediteli VS ČR, kterou musel plnit okamžitě. Dle § 10 NGR č. 43/2018 pak výlučně ředitelé nesou odpovědnost za hlášení mimořádné události. K argumentaci žalovaného připustil, že byl zastupitelný např. při zasedání krizového štábu, avšak pouze v případě pracovní neschopnosti nebo dovolené, rozhodně se nejednalo o zastoupení kdykoli v době služebního volna.
40. Dle žalobce je tvrzení žalovaného, že v Knize operativního dosahu měl být uveden pouze údaj, že se příslušník nebude nacházet v místě bydliště, v rozporu s § 5 odst. 11 NGR č. 35/2012, dle něhož je ve věznici vedena u inspektora Kniha operativního dosahu, ve které jsou uvedeny potřebné údaje k vyrozumění, tzn. jméno a příjmení zaměstnance, místo kde se bude v uvedeném časovém úseku zdržovat a telefonní kontakt jeho vyrozumění.
41. K poukazu žalovaného na rozsudek Okresního soudu v Pardubicích čj. 11 C 231/2020-282 žalobce předně upozornil na zásadní rozdíl spočívající v tom, že v daném sporu se jednalo o civilního zaměstnance, jehož pracovní poměr byl upraven zákoníkem práce. V tomto směru je tak zcela irrelevantní argumentace žalovaného, že není-li dohoda se zaměstnavatelem, nelze hovořit o pracovní ani služební pohotovosti. Okresní soud se zabýval i otázkou, v jakém rozsahu byl žalující zaměstnanec omezen v době pracovního

volna, přičemž vyšel ze skutkového zjištění, že nevykonával „non-stop“ pracovní pohotovost, o čemž svědčila i skutečnost, že v rozhodném období se k jednání krizového štábu dostavil pouze jedenkrát a v dalších šesti případech byl omluven. Žalovaný však zcela opomněl, že v daném případě nebyl zjištěn rozsah, v jakém byl žalobce omezen v době služebního volna, neboť služební funkcionář v prvním stupni odmítl zajistit a provést navržené důkazy, konkrétně přehled veškerých mimořádných událostí ve Věznici Pardubice, ke kterým došlo v rozhodném období, které byl žalobce povinen řešit v době služebního volna, a u mimořádných událostí vyžadujících osobní přítomnost na pracovišti; zprávy z veškerých prověrek akceschopnosti Věznice Pardubice při řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rozhodném období, jichž se žalobce účastnil v době služebního volna. Pokud tyto důkazy nebyly v řízení zajištěny a provedeny, není znám výchozí stav pro posouzení, zda se jednalo o omezení uložená pracovníkovi takové povahy, že objektivně a významně ovlivňovala jeho možnost během těchto dob volně nakládat s časem, během něhož nejsou jeho profesní služby požadovány, a nemohl se tak věnovat vlastním zájmům. Žalobce má proto za to, že závěry Okresního soudu v Pardubicích nelze bez dalšího vztáhnout na jeho případ v tom smyslu, že nárok není důvodný.

42. V další replice žalobce poukázal na usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 3. 8. 2022, čj. 18 Co 113/2022-319, kterým byl zrušen rozsudek Okresního soudu v Pardubicích čj. 11 C 231/2020-282. Za zásadní označil závěry odvolacího soudu uvedené v usnesení pod body 13. až 16, tj. zejména, že nepovažuje vyhlášení krizového stavu za nezbytný předpoklad pracovní pohotovosti zaměstnance zařazeného do plánu vyrozumění a svozu a že žalobce jako zaměstnanec nemohl vědět, zda a kdy dojde k vyhlášení krizového stavu, a proto podle svých tvrzení prokazovaných vnitřními předpisy zaměstnavatele musel být i mimo krizový stav připraven k případnému výkonu práce. Pokud by k vyhlášení krizového stavu došlo, musel by se podle svých tvrzení po vyrozumění ve stanovené době dostavit ze svého bydliště do krizového štábu, což by však již představovalo práci, za kterou by mu náležela mzda nebo plat, nikoliv odměna za pracovní pohotovost. Dle názoru žalobce je tak zřejmé, že pokud se žalovaný ani služební funkcionář v prvním stupni řízení nezabývali tím, jaké povinnosti žalobci z vnitřních předpisů vyplývaly a v jakém rozsahu byl omezen v době služebního volna, zatížili řízení vadou, která má za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí.

V. Jednání soudu

43. Při jednání soudu konaném dne 18. 10. 2022 setrvaly obě strany sporu na svých skutkových tvrzeních, svých argumentech i právních závěrech a procesních návrzích.
44. Při jednání soud přistoupil k ověření některých skutkových otázek a doplnil dokazování (k tomu viz dále).

VI. Posouzení věci krajským soudem

45. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Po prostudování předloženého správního spisu a projednání věci při nařízeném jednání, při kterém přistoupil k ověření některých

skutkových otázek a doplnil dokazování, dospěl soud k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu důvodnou neshledal.

46. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce žádostí ze dne 25. 4. 2021 požádal o poskytnutí odměny za služební pohotovost, a to za období od 22. 2. 2016 do 26. 8. 2019, kdy byl ustanoven na služební místo vrchní rada ředitel Věznice Pardubice. Tuto svou žádost adresoval generálnímu řediteli VS. Oznámením ze dne 6. 5. 2021 ředitel Věznice Valdice žalobci sdělil, že na základě jeho žádosti o poskytnutí odměny za služební pohotovost zahájil řízení ve věcech služebního poměru. Vyrozuměním ze dne 31. 5. 2021 byl žalobce, resp. jeho zástupce, vyrozuměn o možnosti seznámit se s podklady pro rozhodnutí. Dne 17. 6. 2021 se k seznámení se spisovým materiálem dostavil zástupce žalobce, o tom byl sepsán „záznam o vyjádření se k podkladům před vydáním rozhodnutí“. V jeho závěru je uvedeno, že zmocněnec žalobce požádal o poskytnutí lhůty pro seznámení se s obsahem spisu a vyjádření se ve věci do dne 25. 6. 2021 a že s ohledem na ustanovení § 175 odst. 5 zákona o služebním poměru mu byla poskytnuta lhůta do 22. 6. 2021 do 9:00 hod. Poté byl záznam všemi přítomnými podepsán. Žalobce ve stanovené lhůtě zaslal prostřednictvím svého zástupce vyjádření (ze dne 21. 6. 2021) nazvané jako „vyjádření po seznámení se s podklady pro rozhodnutí“. Následně vydal ředitel Věznice Valdice rozhodnutí ze dne 25. 6. 2021, čj. VS-80410-9/ČJ-2021-802220, kterým žádost žalobce o poskytnutí odměny za služební pohotovost zamítl. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
47. Krajský soud posoudil žalobu v rozsahu a v mezích uplatněných žalobních bodů v souladu s dispoziční zásadou a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 71 odst. 1 a 2 a § 75 odst. 1 s. ř. s.)
48. Podstatou sporu mezi účastníky je posouzení otázky, zda žalobce má nárok na odměnu za služební pohotovost za období od 22. 2. 2016 do 26. 8. 2019, kdy byl ustanoven na služební místo vrchní rada ředitel Věznice Pardubice. Správní orgány v obou stupních dospěly k závěru, že tento nárok není dán.
49. V prvním okruhu žalobních námitek vytýkal žalobce správním orgánům vady procesního charakteru. Předně namítl, že v jeho věci nebyla v řízení dána pravomoc ředitele Věznice Valdice rozhodovat, neboť svůj nárok uplatnil za období od 22. 2. 2016 do 26. 8. 2019, kdy byl ustanoven na služební místo vrchní rada ředitel věznice Pardubice. Proto také svou žádost adresoval generálnímu řediteli VS ČR, ten však věc postoupil řediteli Věznice Valdice.
50. Krajský soud se s tímto názorem žalobce neztotožnil. Pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru stanoví § 2 odst. 1 zákona o služebním poměru. Dle jeho odst. 1 *ve věcech služebního poměru příslušníků jedná a rozhoduje jménem státu ředitel bezpečnostního sboru, není-li dále stanoveno jinak. V rozsahu jím stanoveném jedná a rozhoduje též vedoucí organizační části bezpečnostního sboru.* Odstavec 6 pak stanoví, že *nadřízený ředitele bezpečnostního sboru, ředitel bezpečnostního sboru a osoby pověřené rozhodováním ve věcech služebního poměru podle odstavců 1 a 3 až 5 jsou služebními funkcionáři.*
51. NGR VS č. 22/2011, kterým se stanoví pravomoc služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Vězeňské služby ČR (personální pravomoc) ve svém § 2 odst. 1 stanoví, že *služebním funkcionářem příslušným jednat a*

rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Vězeňské služby je generální ředitel Vězeňské služby nebo ředitel organizační jednotky. Ustanovení § 6 odst. 2 téhož nařízení stanoví, že ředitel věznice ustanovuje, odvolává nebo pověřuje zastupováním příslušníka na služebním místě systemizovaném na věznici, rozhoduje o přijetí do služebního poměru, propuštění ze služebního poměru, a rozhoduje o ostatních věcech služebního poměru, vyjma personální pravomoci vymezené v § 5.“

52. Žalobce podal svou žádost ze dne 26. 4. 2021 o poskytnutí odměny za služební pohotovost (za období od 22. 2. 2016 do 26. 8. 2019), tj. v době, kdy již nevykonával funkci ředitele Věznice Pardubice a byl 1. zástupcem ředitele Věznice Valdice. Žalobce tak podal svou žádost v době, kdy již spadl do personální pravomoci ředitele Věznice Valdice, neboť ten byl služebním funkcionářem příslušným rozhodovat kromě dalších vyjmenovaných záležitostí (vyjma záležitostí vyňatých z jeho pravomoci) i o ostatních věcech služebního poměru příslušníka Vězeňské služby v této organizační jednotce (Věznici Valdice). V době zahájení řízení o žádosti žalobce proto byl věcně i funkčně příslušným rozhodnout o jeho žádosti ve věci služebního poměru ředitel Věznice Valdice. Pokud měl žalobce zato, že ředitel Věznice Valdice rozhodoval o věci, která se jej přímo dotýkala (protože v ní byl ve stejné pozici jako předtím žalobce), tedy že byl sám na věci zainteresován, pak mohl vznést námitku podjatosti. Jak však vyplývá z vyjádření žalovaného, ředitel Věznice Valdice sám obdobný nárok nikdy nevznísl. Nebylo tedy třeba *a priori* přepokládat, že by měl mít zájem na výsledku řízení, pro který by bylo lze o jeho nepodjatosti pochybovat a pro který by měl být z rozhodování ve věci vyloučen.
53. Pokud jde o samotný proces postoupení věci řediteli Věznice Valdice, žalobci lze přisvědčit pouze v tom, že o postoupení měl být vyrozuměn generálním ředitelem VS, kterému svou žádost adresoval. Ustanovení § 175 odst. 4 zákona o služebním poměru totiž stanoví, že *není-li služební funkcionář příslušný k rozhodnutí ve věci, je povinen postoupit podání příslušnému služebnímu funkcionáři bezodkladně a uvědomit o tom účastníka*. Z uvedeného ustanovení však nevyplývá, že by bylo nutno o postoupení věci rozhodnout usnesením, jak žalobce požaduje. Takový postup zmíněné ustanovení nestanoví, vyrozumění o postoupení je neformální, např. sdělením. Dokonce i správní řád, na který žalobce v této souvislosti poukazuje (který se však na tuto situaci v daném případě neaplikuje, neboť zákon o služebním poměru má svou úpravu podání a postoupení podání v § 175), počítá s tím, že vyrozumění podatele o postoupení věci může být neformální, neboť usnesení o postoupení podání vydané podle ustanovení § 12 správního řádu se pouze poznamenává do spisu.
54. V daném případě o postoupení věci uvědomil žalobce až služební funkcionář, jemuž bylo postoupeno, tj. ředitel Věznice Valdice, a to v oznámení o zahájení řízení ze dne 6. 5. 2021. To je sice postup nesprávný a neodpovídající zmíněnému ustanovení § 175 odst. 4 zákona o služebním poměru, avšak tato procesní vada neměla a nemohla mít sama o sobě žádný vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé.
55. Žalobce namítl i to, že v řízení byla zásadním způsobem porušena jeho procesní práva stanovením nepřiměřeně krátké lhůty pro vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí.
56. Jak je již shora uvedeno, ze správního spisu vyplývá, že k seznámení se se spisovým materiálem se dne 17. 6. 2021 dostavil zástupce žalobce (resp. jeho substitut), o čemž byl sepsán „záznam o vyjádření se k podkladům před vydáním rozhodnutí“. V jeho závěru je

zaznamenáno, že přítomný zástupce žalobce požádal o poskytnutí lhůty pro seznámení se s obsahem spisu (z něhož si pořídil fotokopie) a vyjádření se ve věci do 25. 6. 2021. Byla mu poskytnuta lhůta do 22. 6. 2021 do 9:00 hod., a to s odkazem na ustanovení § 175 odst. 5 zákona o služebním poměru, dle něhož je služební funkcionář je povinen rozhodnout o podání do 30 dnů a ve složitějších případech do 60 dnů od jeho doručení. Poté byl záznam všemi přítomnými bez námitek a připomínek podepsán. Žalobce pak ve stanovené lhůtě zaslal prostřednictvím svého zástupce své vyjádření ze dne 21. 6. 2021.

57. Povinnost správního orgánu umožnit účastníkům vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí upravuje § 36 odst. 3 správního řádu, který ve větě první stanoví, že *nestanoví-li zákon jinak, musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí*. Porušení této povinnosti či stanovení příliš krátké lhůty může být vadou řízení, avšak ne vždy taková vada způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí. Stanovená lhůta, a to zejména k seznámení se s podklady pro rozhodnutí, musí být přiměřená okolnostem konkrétní věci, spočívajícím zejména v její povaze a složitosti, rozsahu spisu apod.
58. Skutečnost, zda správní orgán určí lhůtu k vyjádření se po seznámení s podklady pro rozhodnutí, či nikoliv, závisí výlučně na jeho správním uvážení, které podléhá soudnímu přezkumu toliko v omezené míře (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2011, čj. 8 As 40/2010-59, v němž se v tomto ohledu mluví o fakultativní možnosti správního orgánu stanovit lhůtu). Úkolem soudu totiž není nahradit správní uvážení uvážením soudním, nýbrž posoudit, zda nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem.
59. V nyní projednávané věci správní orgán prvního stupně odůvodnil neposkytnutí delší lhůty k vyjádření se k podkladům rozhodnutí tím, že „vzal v potaz, že lhůta byla stanovena téměř 5 dnů“, když současně zvážil i rozsah spisového materiálu - jedná se výhradně o interní akty řízení, které jsou žalobci z titulu jeho předchozího služebního zařazení známy a poskytnutou lhůtu považuje za přiměřenou (viz strana 6 a 7 rozhodnutí). Žalovaný se s tímto závěrem ztotožnil a zopakoval, že lhůtu 5 dnů považuje za dostatečnou, zejména proto, že podklady řízení tvořily výlučně vnitřní předpisy, jejichž obsah byl odvolateli (tj. žalobci), jako dlouholetému řediteli věznice znám, neboť právě o tyto vnitřní předpisy opíral svou žádost. Tvrzení, že se jednalo pouze o dva pracovní dny, není dle jeho názoru relevantní. Poukázal na § 49 odst. 1 správního řádu, dle něhož správní orgán uvědomí účastníka řízení o ústním jednání nejméně s pětidenním předstihem, a toto ustanovení lze analogicky použít i pro stanovení lhůty k vyjádření. Ani lhůta stanovená správním řádem tak není vymezena pracovními, ale kalendářními dny (viz strana 18 jeho rozhodnutí).
60. Krajský soud považuje shora citovanou úvahu, že poskytnutou lhůtu správní orgány považovaly za dostatečnou zejména proto, že podklady řízení tvořily výlučně vnitřní předpisy, jejichž obsah byl žalobci jako dlouholetému řediteli věznice znám, neboť právě o tyto vnitřní předpisy opíral svou žádost, za jasnou i logickou, podloženou listinami založenými ve správním spise.
61. Žalobce se tedy s podklady pro rozhodnutí seznámil dne 17. 6. 2021. Jestliže mu byla poskytnuta lhůta pro vyjádření do 22. 6. 2021 do 9:00 hod., tj. *de facto* lhůta celých 4 dnů (pátý den pouze do 9:00 hod.) k vyjádření se k podkladům, je taková lhůta s ohledem na okolnosti věci akceptovatelná. Navíc nelze přehlédnout, že při seznámení se s podklady

přítomný zástupce žalobce se proti stanovené délce poskytnuté lhůty pro vyjádření nijak nebránil, v záznamu ze dne 17. 6. 2021 není uvedeno, že by s ní nesouhlasil, ani že by cokoli namítal v tom směru, že je příliš krátká, a záznam s uvedením poskytnuté lhůty pro vyjádření bez výhrad podepsal. Popsaný procesní postup proto v tomto ohledu vadu řízení nepředstavuje.

62. K argumentaci žalobce, že z důvodu neposkytnutí dostatečné lhůty pro vyjádření nebyla zachována rovnost stran, krajský soud podotýká, že (jak správně uvedl i žalovaný) služební funkcionář není stranou správního řízení, neboť správní řízení vede a o právech či povinnostech účastníka řízení rozhoduje. O procesní rovnosti mezi ním a účastníkem ve správním řízení nelze proto hovořit.
63. V dalším okruhu žalobních námitek žalobce namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu pro vydání rozhodnutí, a to zejména proto, že byly zamítnuty jeho návrhy na doplnění dokazování, z nichž vyplývá rozsah jeho omezení v době služebního volna. Žalobce takto jako podklad pro rozhodnutí navrhoval především vyžádání přehledu veškerých mimořádných událostí ve Věznici Pardubice v rozhodném období, které byl povinen řešit v době služebního volna, a u mimořádných událostí vyžadujících jeho osobní přítomnost na pracovišti, včetně uvedení doby kdy byl na pracovišti přítomen; a dále vyžádání zpráv z veškerých prověrek akceschopnosti Věznice Pardubice při řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rozhodném období, jichž se účastnil v době služebního volna.
64. Ustanovení § 180 odst. 1 zákona o služebním poměru ukládá služebnímu funkcionáři povinnost zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí, současně tak vyjadřuje zásadu materiální pravdy. Ustanovení § 174 odst. 1 téhož zákona opravňuje účastníka navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení a navrhnout doplnění podkladů rozhodnutí. Povinnost označit důkazy na podporu svých tvrzení pak výslovně ukládá účastníkům řízení ustanovení § 52 správního řádu (tato povinnost se uplatní především v řízení zahájeném na žádost účastníka). Služební funkcionář však není návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. Služební funkcionář ale nesmí postupovat libovolně, a pokud některé z účastníkem navržených důkazů neprovede, musí se s tím v odůvodnění vypořádat.
65. Správní orgány přehled veškerých mimořádných událostí ani zprávy z veškerých prověrek akceschopnosti ve Věznici Pardubice v rozhodnou dobu jako důkaz neprovedly s odůvodněním, že „nejsou s to objasnit okolnosti tvrzené služební pohotovosti. Průběh prověrek akceschopnosti či průběh řešení mimořádných událostí vypovídají toliko o průběhu služby přesčas, která však nebyla předmětem řízení. Na objasnění věci přitom nemůže mít vliv ani přehled, jak často žalobce zasahoval v době služebního volna, neboť pro posouzení věci je zásadní, zda soubor povinností uložených žalobci odpovídal charakteru služební pohotovosti dle zákona a judikatury“. Správní orgány přitom trvaly na názoru, že žalobci žádné z povinností, které jsou dle zákona i ustálené judikatury s výkonem služební pohotovosti spojeny, uloženy nebyly.
66. Obdobně správní orgány odůvodnily neprovedení dalších navržených důkazů, tj. nezařazení mezi podklady rozhodnutí stanoviska Mgr. A. K., LL.M., ze dne 5. 3. 2019, připomínky Věznice Pardubice k návrhu NGŘ o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových

stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu, a vypořádání těchto námitek ze strany generálního ředitele VS a dále námitky odborové organizace k předmětnému nařízení. Žalovaný v rozhodnutí o odvolání uvedl, že tato stanoviska pro něj nejsou nikterak závazná, jelikož prezentují pouze některé právní názory v rámci připomínkování návrhu nového NGR, a vlastní postoje žalobce a jeho snahy změnit vnitřní legislativu Vězeňské služby nevypovídají nic o tom, zda jsou skutečně v rozporu se zákonem a nařizují služební pohotovost či nikoli.

67. Správní orgány tedy žalobcem navržené důkazy nikterak nepominuly a zdůvodnily, proč je neprovedly. Dle jejich názoru by bylo navržené dokazování nadbytečné, neboť nemohlo přispět k objasnění předmětu řízení. Nutno konstatovat, že dospěly-li správní orgány k názoru, že pro rozhodnutí ve věci nejsou další důkazy potřeba, a tudíž neshledaly důvod v dokazování pokračovat, nejsou povinny provádět nadbytečné důkazy jen proto, aby tím vyhověly všem návrhům účastníků řízení. Správní orgán je při zjišťování skutkového stavu vázán zásadou materiální pravdy, kdy platí, že nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný k tomu, aby byl úkon správního orgánu v souladu s požadavky obsaženými v § 2 správního řádu, tedy se zásadami legality, zákazu zneužití pravomoci a správní úvahy, proporcionality a ochrany dobré víry, ochrany veřejného zájmu, nestranného přístupu a zásadou legitimního očekávání. Takto formulovaná zásada materiální pravdy samozřejmě nezabývá správní orgán povinností opatřovat z úřední povinnosti všechny potřebné podklady pro rozhodnutí a zjišťovat všechny důležité okolnosti, současně je však zmíněná zásada materiální pravdy korigována i zásadou procesní ekonomie, dle které by mělo být řízení vedeno co nejúčelněji, nejrychleji, nejjednodušeji a nejlevněji, tedy efektivně. Prováděním nadbytečných důkazů by se tak správní orgány dostaly do rozporu právě se zásadou procesní ekonomie.
68. Krajský soud ve shodě se správními orgány konstatuje, že v dané věci byl skutkový stav pro vydání rozhodnutí zjištěn dostatečně (k tomuto viz níže), a nebylo proto povinností správních orgánů žalobcem navržené důkazy provést. Zjišťování skutkových otázek, které jsou z hlediska právního posouzení věci nevýznamné, by tak bylo v rozporu s efektivitou správního řízení (srov. např. rozsudek NSS ze dne 22. 7. 2009, čj. 1 As 44/2009-101).
69. V dalším žalobním bodě směřujícím do podstaty věci označil žalobce napadené rozhodnutí za věcně nesprávné. Podrobně argumentoval v tom směru, že s ohledem na pozici ředitele Věznice Pardubice mu z interních předpisů vyplývaly takové povinnosti, že fakticky vykonával trvalou služební pohotovost. Předmětné povinnosti se měly týkat povinností v souvislosti s mimořádnými událostmi, k nimž došlo ve věznici, s jeho účastí v krizovém štábu a jeho zařazením do plánu vyrozumění a svozu.
70. V návaznosti na zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stáži České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vydal generální ředitel VS nařízení č. 23/2014, o vězeňské a justiční strážce, které upravuje systém střežení, organizaci a prostředky vězeňské a justiční strážce, úkoly příslušníků VS a další činnosti. V jeho části nazvané Povinnosti příslušníků v řídicích funkcích a dalších funkcích oddělení vězeňské strážce jsou mimo jiné upraveny povinnosti vrchního inspektora strážní služby, konkrétně pak § 60 odst. 2 určuje, že *nestanoví-li ředitel věznice jinak, zajišťuje vrchní inspektor strážní služby v jeho nepřítomnosti a v nepřítomnosti jeho zástupců též plnění dalších úkolů, i když*

s výkonem strážní a eskortní služby nesouvisejí. V těchto případech je nadřazen všem zaměstnancům věznice, kterým plnění úkolů náleží nebo kteří budou k plnění takových úkolů vrchním inspektorem strážní služby určení. Navazující § 61 pak dále stanoví ve svém písm. n), že vrchní inspektor strážní služby plní při vyhlášení krizových stavů nebo při vzniku mimořádných událostí úkoly podle zpracované dokumentace.

71. Základní činnosti VS po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnost krizového štábu VS upravuje NGŘ č. 35/2012. Základním prostředkem připravenosti věznice k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášení krizových stavů je pak plán vyrozumění a svozu (§ 5 tohoto nařízení). Dle § 5 odst. 11 téhož nařízení je k získání aktuálního přehledu o zaměstnancích, kteří mají povinnost dostavit se na pracoviště v rámci realizace plánu vyrozumění, ale vzhledem k jejich dočasné nepřítomnosti v místě pobytu uvedeného v dokumentaci k plánu vyrozumění (např. osobní volno, volno mezi službami, dny pracovního volna nebo pracovního klidu) vedena ve věznici u inspektora Kniha operativního dosahu, ve které jsou uvedeny potřebné údaje k vyrozumění, tzn. jméno a příjmení zaměstnance, místo kde se bude v uvedeném časovém úseku zdržovat a telefonní kontakt jeho vyrozumění. Ředitel věznice stanoví pro vedení Knihy operativního dosahu svým prováděcím předpisem vydaným dle § 31 pravidla a formu evidence zaměstnanců dočasně nepřítomných v místě pobytu. O případném vyrozumívání osob uvedených v Knize operativního dosahu rozhodne ředitel věznice.
72. Dle ustanovení § 5 odst. 15 téhož nařízení je základní povinností zaměstnance zařazeného do plánu vyrozumění, dostavit se neprodleně do věznice, jakmile byl vyrozuměn o jeho realizaci.
73. Dle ustanovení § 23 téhož nařízení je k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášení krizových stavů pracovním orgánem ředitele věznice v rámci příslušné věznice krizový štáb věznice. Složení krizového štábu věznice stanoví ustanovení § 24 stejného nařízení tak, že jeho předsedou je zpravidla 1. zástupce nebo služební zástupce ředitele věznice, pokud se ředitel věznice nerozhodne řídit krizový štáb sám; dle § 29 nařízení zasedání krizového štábu věznice řídí ředitel věznice, v době jeho nepřítomnosti předseda krizového štábu věznice, v době jeho nepřítomnosti zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže pro služební přípravu. Ustanovení § 31 stejného nařízení stanoví, že ředitelé věznic zpracují vnitřní prováděcí předpis.
74. Zastupitelnost ředitele věznice v době působení žalobce na pozici ředitele vyplývá i z nařízení ředitele Věznice Pardubice č. 48/2012, o činnosti Věznice Pardubice po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu Věznice Pardubice. Dále pak byl pro věznici Pardubice vytvořen i dokument obsahující základní opatření a postupy při vzniku mimořádných událostí nazvaný Seznam základních opatření při vzniku vybraných mimořádných událostí (dále jen „Seznam základních opatření“). Tento dokument provedl krajský soud při jednání jako důkaz.
75. Úvodní ustanovení zmíněného dokumentu stanoví, že Seznam základních opatření využije při řešení vzniklých mimořádných událostí ředitel věznice, předseda krizového štábu věznice a vrchní inspektor strážní služby. Je zde stanoveno, že hlavním garantem řešení mimořádných událostí a krizových stavů je vrchní inspektor strážní služby (viz strana 3): „Garantem a prvním zodpovědným článkem za řešení mimořádných událostí je

vždy službu konající VISS, který je plně zodpovědný za svá rozhodnutí a rozkazy, přijatá v případě nebezpečí z prodlení.“

76. Pokud jde o předávání informací, je stanoveno, že „*službu konající VISS (vrchní inspektor strážní služby) dle NGR č. 1/2013 v platném znění předá informaci cestou VDI GŘ VS ČR (vrchní dozorcí inspektor generálního ředitelství vězeňské služby České republiky) funkcionářům generálního ředitelství (hlásná služba).*“ Dle požadavků funkcionářů věznice vrchní inspektor strážní služby též informuje další osoby (pracovníka OPS, lékaře, technika požární ochrany a bezpečnosti práce, příp. další zaměstnance věznice nebo vedoucí pracovišť dislokovaných uvnitř objektu věznice, příp. státního zástupce, PČR a další instituce a organizace mimo působnost vězeňské služby - viz strana 2).
77. Dále Seznam základních opatření výslovně stanoví, že všechny úkoly do aktivace Krizového štábu věznice plní službukonající vrchní inspektor strážní služby (viz strana 4). Krizový štáb věznice dle tohoto dokumentu svolává ředitel věznice, 1. zástupce ředitele věznice nebo jimi pověřený zaměstnanec věznice. *Krizový štáb věznice řídí ředitel věznice, pokud se rozhodne, 1. zástupce ředitele věznice a v době jejich nepřítomnosti ZVOVS-SP, který zabezpečuje přenos informací o událostech a poskytuje objektivní údaje pro rozhodovací činnost určených zaměstnanců při realizaci krizových opatření“* (viz strana 3). Je zde uvedeno i složení krizového štábu (předsedou je 1. zástupce ředitele věznice, jsou vyjmenováni členové, mezi kterými je zástupce ředitele věznice, vedoucí jednotlivých oddělení, lékař, technik požární ochrany a bezpečnosti práce a příslušník služebního zákroku); ředitel věznice zde uveden není.
78. Ze Seznamu základních opatření vytvořeného pro Věznici Pardubice tak plyne, že garantem prvotních neodkladných úkonů je vrchní inspektor strážní služby, předsedou krizového štábu 1. zástupce ředitele. Ředitel věznice není uveden ani v seznamu členů krizového štábu a podle tohoto dokumentu neprovádí žádné úkony, pouze odpovídá (manažersky) za jejich provedení. Ani v následném přehledu úkolů uložených jednotlivým příslušníkům (resp. zaměstnancům) při vzniku mimořádných stavů a krizových situací, není řediteli věznice uloženo, že nějaký úkol „provede“, pouze v některých případech za splnění úkolu „zodpovídá“. Seznam základních opatření tak výslovně rozlišuje mezi uložením povinnosti „provede“ a „zodpovídá“, přičemž jak správně konstatoval žalovaný, „zodpovídat“ za splnění úkolu znamená nastavit mechanismy tak, aby byly úkoly účinně splněny. Odpovědnost za provedení úkonů je znakem služební hierarchie a ředitele věznice nenutí, aby sám konal.
79. Žalobce sice poukazoval na povinnosti, které mu vyplývaly zejména z NGR VS č. 35/2012, avšak jak je zřejmé i ze Seznamu základních opatření vytvořeného pro Věznici Pardubice, nešlo o povinnosti stanovené řediteli věznice bez možnosti zastoupení (příp. byly povinnosti stanoveny jiné osobě výslovně). Ze shora uvedených předpisů je tak zřejmé, že žalobci jako řediteli věznice nebyly stanoveny v souvislosti se vznikem mimořádných událostí a krizových situací ve věznici takové povinnosti, které by pro něj znamenaly trvalou a nepřetržitou služební pohotovost. Byl totiž v době své nepřítomnosti obecně i při řešení mimořádných událostí a krizových situací plně zastupitelný. V době nepřítomnosti ředitele věznice jeho povinnosti přebírají zástupci, a v době nepřítomnosti zástupců vrchní inspektor strážní služby. Ti v případě mimořádné události (resp. krizové situace), nepodaří-li se jim kontaktovat ředitele věznice, přebírají i jeho povinnosti vyplývající z krizové dokumentace. Zmíněný Seznam základních opatření řediteli věznice dokonce ani neukládá řídit zasedání krizového štábu, neboť mu

dává na výběr, zda se tak rozhodne, což koresponduje ustanovení § 24 NGR č. 35/2012. Interní předpisy tak pracují se skutečností, že ředitel věznice nemá služební pohotovost a může být i z osobních důvodů nepřítomen.

80. Pokud tedy jde o pozici ředitele věznice, vznikají mu určité povinnosti v důsledku mimořádných událostí a krizových situací ve věznici, kterou řídí, avšak příslušná ustanovení nelze interpretovat v tom smyslu, že by povinnosti vznikaly přímo a jen právě osobě ředitele bez ohledu na to, zda má službu či volno, tedy bez možnosti zastoupení v době jeho nepřítomnosti. Osoba, která ředitele věznice v určitou chvíli zastupuje, plní jeho úkoly a vykonává jeho pravomoci, byť ředitel věznice nese celkovou odpovědnost za chod věznice.
81. Krajský soud má tak zato (stejně jako žalovaný), že žalobci jako řediteli věznice nebyly uloženy povinnosti, které by omezovaly jeho osobní život do té míry, že by odpovídaly služební pohotovosti. Služební pohotovost totiž upravuje ustanovení § 62 odst. 1 zákona o služebním poměru tak, že *příslušníkovi lze nařídit služební pohotovost v důležitém zájmu služby, jestliže je dán předpoklad výkonu služby přesčas*. Nařízení pohotovosti přitom může být učiněno rozkazem nadřízeného příslušníka vůči konkrétně, individuálně, určenému podřízenému příslušníkovi tak, aby bylo přezkoumatelné splnění zákonných podmínek. V daném případě však žalobci služební pohotovost rozkazem nadřízeného příslušníka (jehož existenci žalobce ani netvrdí), ale ani služebním předpisem nařízena nebyla. Nebyl zde dán ani předpoklad výkonu služby přesčas, neboť povinnosti v rámci služby přesčas by mu vznikly až v případě, že k mimořádné události, resp. krizovému stavu, došlo (nebylo je však možno nijak běžně předpokládat, resp. předvídat).
82. Bezpochyby nebylo a není vyloučeno, že ředitel věznice je kontaktován v případě mimořádné události i v době mimo službu. To však neznamená, že by mu byla nařízena neustálá služební pohotovost, neboť (jak je uvedeno shora) je zajištěna jeho zastupitelnost. Pokud by totiž musel být neustále připraven k výkonu služebních povinností, jeho zástup by postrádal smysl. Ze žádného předpisu nevyplynulo, že by žalobci byla uložena povinnost být v době volna mimo pracovní dobu vždy dostupný (na telefonu) a omezovat svůj osobní život tak, aby byl kdykoliv připraven k výkonu služby přesčas. Nebyla stanovena žádná omezení způsobu trávení volného času, která však jsou se služební pohotovostí neodmyslitelně spjatá (omezení pohybu v dojezdové vzdálenosti, povinnost být dosažitelný, povinnost zdržet se konzumace alkoholických nápojů apod.). Pokud ředitel věznice není v době vzniku mimořádné události dosažitelný, jsou nastaveny mechanismy k řešení situace i bez jeho přítomnosti.
83. Povinnosti odpovídající služební pohotovosti nelze dovozovat ani ze zařazení žalobce do plánu vyrozumění a svozu a s tím souvisejícím vedením Knihy operativního dosahu. Žalobce v této souvislosti zdůrazňoval, že byl mezi osobami, na které se vztahovala povinnost dostavit se bezodkladně do věznice v případě plánu vyrozumění a svozu, s čímž souvisela povinnost hlásit do Knihy operativního dosahu, kde se bude zdržovat v době svého služebního volna, pokud opouštěl místo trvalého bydliště.
84. Žalovaný k tomu předložil výpis z Knihy operativního dosahu, který soud při jednání provedl jako důkaz. Z tohoto výpisu vyplynulo, že nedostupní zaměstnanci/příslušníci zapisovali období, kdy nebudou k zastížení, a způsob případného vyrozumění (včetně údaje, že je nelze vyrozumět žádným způsobem). Žalobce se v rozhodnou dobu zapsal do

této knihy ve třech případech, kdy uvedl dobu své nedosažitelnosti a údaj, zda jej bude možné vyrozumět.

85. Jak je již uvedeno shora, plán vyrozumění a svozu je základním prostředkem připravenosti věznice k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášení krizových stavů (§ 5 NGR č. 35/2012). Dle odstavce 11 zmíněného ustanovení je vedena Kniha operativního dosahu, která slouží k získání aktuálního přehledu o zaměstnancích, kteří mají povinnost dostavit se na pracoviště v rámci realizace plánu vyrozumění, ale jsou dočasně nepřítomni v místě pobytu uvedeného v dokumentaci k plánu vyrozumění. V Knize operativního dosahu mají být uvedeny potřebné údaje k vyrozumění, tzn. jméno a příjmení zaměstnance, místo kde se bude v uvedeném časovém úseku zdržovat a telefonní kontakt jeho vyrozumění.
86. Žalovaný vysvětlil, že Kniha operativního dosahu je informační nástroj pro případ nutnosti řešení mimořádných událostí, neboť při svolání krizového štábu je díky této knize ihned přehled o tom, komu z vedení věznice lze volat či kdo je mimo možnosti bezprostředního dosahu, případně jeho vyrozumění není ani možné. Z hlediska fungování věznice v krizových situacích má taková dokumentace vysokou informační hodnotu, neboť napomáhá rozhodování o tom, kolik osob je možno k řešení situace teoreticky povolat a zda je případně nutné žádat o pomoc jinou věznici. K problematice prověrek akceschopnosti žalovaný uvedl, že se jedná o nástroj připravenosti bezpečnostního sboru, který je přímo vyžadován zákonem (viz § 87 zákona o služebním poměru), přičemž stanovená norma představuje optimální akceschopnost věznice při řešení mimořádných událostí a krizových situací a je ukazatelem připravenosti věznice. K vyhodnocování prověrek akceschopnosti co do splnění normy uvedl, že je důležité pro případnou aktualizaci krizových postupů.
87. Krajský soud se v návaznosti na úpravu vedení Knihy operativního dosahu shora zmíněným vnitřním předpisem ztotožňuje se žalovaným, že tato kniha je nástrojem, který slouží k získání aktuálního přehledu o zaměstnancích a příslušnících, kteří by se měli dostavit na pracoviště za účelem konání služby přesčas v rámci případné realizace plánu vyrozumění a je tedy prostředkem nezbytné informovanosti vedení věznice o tom, kolik příslušníků (a zaměstnanců) je možno k službě přesčas povolat, dojde-li k mimořádné události nebo krizovému stavu. Je v ní tak veden přehled o tom, kteří příslušníci (resp. zaměstnanci) nebudou dosažitelní a nebude je možno ani vyrozumět a povolat ke službě/práci přesčas. V případě mimořádných událostí tak je okamžitá představa o tom, kolik příslušníků je možno o konání služby přesčas vyrozumět a zda tento početní stav je dostačující pro řešení nastalé mimořádné události, příp. zda je třeba uvažovat o tom, že bude o pomoc požádána jiná věznice. Kniha operativního dosahu, jakož i jako plán vyrozumění a svozu, jsou tak nástrojem nezbytné informovanosti a personální zabezpečení věznice.
88. Příslušníci, zaměstnanci ani ředitel věznice nemají v souvislosti s plánem vyrozumění a svozu uložena žádná omezení pro trávení svého volna (ani žalobce netvrdí opak, neboť tvrzená omezení dovozuje pouze z povinností stanovených shora zmíněnými krizovými nařízeními GR s tím, že vylučuje i možnost svého zastoupení) a lze důvodně předpokládat, že ne všichni se k řešení nepředvídané mimořádné události budou moci v době svého volna dostavit do věznice. Ze žádného ze shora zmíněných krizových předpisů neplyne ani to, že by bylo příslušníkům uloženo (a to ani řediteli věznice), aby byli i v době svého volna dostupní na telefonech či jinak dosažitelní. Vzhledem k tomu,

že nemají stanovena žádná omezení způsobu trávení osobního volna, ne všichni příslušníci mohou být reálně a fakticky k výkonu služby přesčas vždy připraveni. Proto jim také nelze službu přesčas nařídit zcela automaticky, ale až po zkontaktování a zjištění jejich v tu chvíli faktických možností. Pokud jsou takto zkontaktováni a vyrozuměni o realizaci plánu vyrozumění a svozu, pak mají povinnost neprodleně se do věznice (ke službě přesčas) dostavit (viz § 5 odst. 15 NGR 35/2012).

89. Vnitřní předpisy žalovaného tedy umožňují zjistit, jaká je připravenost věznice k řešení mimořádných událostí a krizových stavů, a právě z tohoto důvodu jsou určenými osobami prováděny zápisy do Knihy operativního dosahu. Z ní lze zjistit, které osoby v určitém časovém období není možno vyrozumět a nejsou schopny se do služby/zaměstnání v případě vyhlášení či mimořádné události či krizové situace dostavit. Kdo je do Knihy vyrozumění a svozu zapsán s uvedením „bez možnosti spojení“ (tj. že jej nebude možno vyrozumět žádným způsobem), nemůže být tedy ani kontaktován za účelem zjištění jeho dostupnosti a možnosti dostavení se do věznice. Z výše uvedeného tak plyne, že z absence zápisu konkrétního příslušníka v Knize operativního dosahu nelze dovozovat, že by ten byl ve služební pohotovosti.
90. S ohledem na shora uvedené pak krajský soud pro posouzení žalobcova vzneseného nároku nepovažuje za podstatnou samotnou otázku časových norem pro dostavení se do věznice dle § 10 NGR č. 35/2012 Sb., neboť ani samotné zařazení žalobce v rozhodném období do plánu vyrozumění a svozu nepovažuje za výkon služební pohotovosti, protože se jedná pouze o prostředek pro řešení mimořádných událostí a krizových situací ve věznici.
91. Krajský soud se po provedeném soudním přezkumu ztotožnil se závěrem žalovaného, že vnitřní předpisy upravující krizové řízení při vzniku mimořádných událostí a krizových situací (tj. příslušné NGR i interní předpisy přijaté ve Věznici Pardubice) stanoví postup při jejich vzniku a aktivují se až v případě, když k nim dojde. To však neznamená, že by všichni příslušníci/zaměstnanci zařazení v krizových štábech byli v nepřetržité služební (pracovní) pohotovosti. K tomu, aby žalobci vznikl zákonný nárok na proplacení služební pohotovosti, byla ve věci podstatná otázka, zda mu byla služební pohotovost nařízena. Rozkazem nadřízeného příslušníka mu nařízena nebyla a z krizových předpisů VS, které upravují postup v případě mimořádných událostí a krizových situací, povinnosti odpovídající služební pohotovosti nevyplývají. Na ředitele věznice jako na vedoucího příslušníka jsou bezpochyby kladeny vyšší požadavky, čemuž však odpovídá i jeho platové ohodnocení. Lze pochopit a kvitovat zvýšený zájem ředitele věznice (tedy i žalobce) o dění v jím řízené věznici v době jeho osobního volna. Avšak takovýto nepochybně profesionální přístup spojený s manažerskou odpovědností vrcholného služebního funkcionáře nelze zaměňovat za služební pohotovost definovanou zákonem o služebním poměru.
92. Krajský soud tedy nepřisvědčil žalobcovu výkladu o zcela nezastupitelné činnosti ředitele věznice (vyjma pracovní neschopnosti a dovolené) v souvislosti s vyhlášením mimořádné události, resp. v souvislosti s činností v krizovém štábu věznice a zařazením do plánu vyrozumění a svozu. Dle názoru soudu proto žalobci nárok na jím požadovanou odměnu za tvrzenou služební pohotovost za období od 22. 2. 2016 do 26. 8. 2019, kdy byl ustanoven na služební místo vrchní rada ředitel Věznice Pardubice, nevznikl, neboť mu služební pohotovost nařízena nebyla.

93. K žalobcem navrženým důkazům krajský soud závěrem uvádí následující. Pro samotné posouzení tvrzené služební pohotovosti žalobce nebyly zapotřebí zprávy z veškerých prověrek akceschopnosti ve Věznici Pardubice, ani přehled veškerých mimořádných událostí v rozhodnou dobu, kterých se žalobce zúčastnil v době svého volna, neboť (jak správně uvedly již správní orgány) vypovídají pouze o průběhu jeho služby přesčas, která však nebyla předmětem řízení (předmětem řízení bylo posouzení nároku na odměnu za služební pohotovost). Jak často konal žalobce službu přesčas, nebylo ve věci podstatné. Krajský soud sice při jednání provedl důkaz přehledem mimořádných událostí ve Věznici Pardubice a zápisy ze zasedání krizového štábu ve Věznici Pardubice v rozhodném období předloženými žalovaným, avšak učinil tak z důvodu, aby si sám učinil představu o tom, jak často a jak běžně k mimořádným událostem (jaké závažnosti) a krizovým situacím ve věznici v určitém časovém období dochází. Zjistil tak, že v rozhodném období šlo převážně o nezávažné (bagatelní) situace (nejčastěji nález mobilního telefonu nebo návykových látek a jejich zneužití mezi odsouzenými, náhlá změna zdravotního stavu odsouzeného) a že k aktivaci plánu vyrozumění a svozu došlo ve Věznici Pardubice v rozhodném období osmkrát a k zasedání krizového štábu také osmkrát (z toho pouze dvakrát tzv. „naostro“, když šlo o odchod odsouzeného z vnějšího pracoviště a o požár na cele, a šestkrát na základě nařízené prověrky akceschopnosti), přičemž jednou byl svolán v noci, ani jednou nebyl svolán ve dnech pracovního klidu. Tyto zjištěné skutečnosti však neměly vliv na samotný závěr o tom, že žalobci nebyla v rozhodném období služební pohotovost nařízena, jak je zřejmé z již výše popsanych důvodů.
94. Další žalobcem navržené důkazy (přípis Mgr. A. K., LL.M., připomínky Věznice Pardubice k návrhu NGR o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu; vypořádání těchto námitek ze strany Generálního ředitelství VS ČR a námítky odborové organizace k NGR) pak byly pro posouzení věci zcela irelevantní, neboť šlo pouze o názory a stanoviska různých subjektů k otázce služební pohotovosti a o názory žalobce a jeho snahu o změnu vnitřních předpisů VS. Pro nadbytečnost pro posouzení věci pak krajský soud neprovedl ani při jednání soudu žalobcem další navržené důkazy, tj. výslech tiskové mluvčí Věznice Pardubice a výslech bývalého generálního ředitele VS, tj. PhDr. O., neboť to, jaké povinnosti měl žalobce jako ředitel věznice při vzniku mimořádných událostí a krizových situací (včetně účasti v krizovém štábu a zařazení do plánu vyrozumění a svozu) počítaje v to i jeho zastupitelnost, vyplynulo již z vnitřních předpisů upravujících krizové řízení VS (tj. příslušných NGR i interních předpisů přijatých ve Věznici Pardubice).

VII. Závěr a náklady řízení

95. S ohledem na shora uvedené krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.
96. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval a ze spisu nevyplývá, že by mu v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad běžnou úřední činnost vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 25. října 2022

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu